

JELATİN PLAKALAR İLE MONOTİP BASKI UYGULAMALARI

Arş. Gör. Dr. Suna Özgür KARAALAN
Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi
ORCID.No:0000-0001-5232-1197

Özet

Monotip baskı, bir pres ya da diğer ekipmanları kullanmadan, mono baskı tekniğinde eser üretmeyi sağlar. Jelatin baskı yapımı, düz bir yüzeyden bir baskı anlamına gelen planografik bir süreçtir. Bu bağlamda Jelatin baskı monotip bir baskıdır. Ahşap bir blok, dağlama ve litografi gibi geleneksel yöntemlere benzer, bu da görüntüyü bir baskı plakası üzerinde geliştirir. Bakır, taş veya ahşap yerine jelatinden yapılmış bir plaka kullanılır. Tasarımın oluşmasında, özgünlük ön plandadır. Yeni buluşlar, sınırsız doku oluşumlarıyla, oldukça basit, toksik olmayan bir baskı uygulamasıdır. Jelatin plakalar cam gibi görünür ve hissedilir. Plakalar dayanıklıdır. Tekrar kullanılabilir. Oda sıcaklığında saklanır. Temizlemesi kolaydır. Sık aralıklarla baskı yapılabilir. Bu makalede, monotip çalışmak isteyen sanatçılara alternatif olarak jelatin plaka baskının aşamaları resimli talimatlarla anlatılmıştır. Jelatin baskı, jelatin ile hazırlanan kalıplarla, su bazlı baskı mürekkepleri kullanarak oluşturulmuştur. Bitmiş ürünler, gravürler, küçültme baskılar, fotogramlar, kolajlar, serigraflar, litograflar ve gravürler gibi birçok mekanik baskı üretim sürecine benzer. Kendine özgü özelliği ile malzeme kolaylığı ve çalışma ortamı olarak popülerliğini korumuştur. Bu çalışma kapsamında görsel belleğinin oluşturulması için öğrencilere ve sanatçılara jelatin baskı uygulamaları hem teorik olarak anlatılmış hem de tekniklere bağlı uygulamalı çalışmalar sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Jelatin, Plaka, Baskı, Monotip, Özgün Baskı

MONOTIP PRINTING APPLICATIONS WITH GELATINE PLATES**Abstract**

Monotype printing enables to produce works in monotype printing technique without using a press or other equipment. Gelatin printing is a planographic process that implies a print from a flat surface. In this context, Gelatin print is a monotype print. A wooden block is similar to traditional methods such as etching and lithography, which enhances the image on a printing plate. A plate made of gelatin is used instead of copper, stone or wood. Originality is in the foreground in the formation of the design. New inventions are a very simple, non-toxic printing application with unlimited tissue formations. Gelatin plates look and feel like glass. Plates are durable. Can be used again. It is stored at room temperature. It is easy to clean. Printing can be done at frequent intervals. In this article, the stages of gelatin plate printing as an alternative to artists who want to work with monotype are explained with illustrated instructions. Gelatin printing is created using water-based printing inks with molds prepared with gelatin. Finished products are similar to many mechanical printing production processes, such as engravings, shrink prints, photograms, collages, silk screens, lithographs, and engravings. With its unique feature, it has maintained its popularity as a material convenience and working environment. Within the scope of this study, both theoretical and applied studies related to the techniques were presented to students and artists in order to create their visual memory.

Keywords: Gelatin, Plate, Print, Monotype, Original Print

GİRİŞ

Özgün Baskı Sanatında, monoprint terimi, genellikle yanlış kullanılmaktadır. Mono baskı olarak adlandırılan baskılar aslında monotip baskılardır. Bu iki terim arasındaki ayrımı şu şekilde yapabiliriz: Bir mono baskı bir dizi formların parçalarıyla oluşan baskıdır. Bir 'baskı değişkeni' gibi. Her bitmiş baskı diğerine göre değişkenlik gösterir. Ancak her baskıda ortak bir unsur mevcuttur. Örneğin, bir kolaj ortak öge olabilir, ancak her baskı farklı şekilde mürekkeplenir. Temel kolaj plakasına veya matrise ek olarak mürekkep ve doku çıkarılarak veya eklenerek yapılan farklı işaretler kullanılabilir. Bir monotip baskı ise, kendi 'benzersiz' durumunda var olacak türünün tek örneği olan baskıdır. Temiz bir yüzeye (örneğin: cam, jelatin plaka, perspekt) başlar. Ardından mürekkep veya boya ekleyerek, kâğıt üzerinde bir baskı almadan önce bir görüntü oluşturmak için yüzeyde tasarlanır. Monotip baskılar Tek renkli baskı serilerinden biridir. Bu nedenle, tamamen benzersiz değildir. Tek baskı serisinin sınırlı sayıda baskısı vardır. Her biri numaralandırılmıştır. Monotip, türünün tek örneği, benzersiz bir sanat eseridir. Yalnızca pigmentler, bunların uygulanacağı bir yüzey, kâğıt ve bir tür baskı gerektiren malzemeler ile, basit baskı yapım şeklidir.

Mono baskı kalıp baskıların tümünü kapsamaktadır. Kazınmış bir levha, serigraf, litografi veya kollograf ile başlar. Bu temel görüntü aynı kalır ve belirli bir serideki her baskı için ortaktır. Serideki her baskıyı biraz farklı yapmak için başka pigment veya tasarım ekleme yolları kullanılır. Mono baskıda eklemeler ve çıkarmalar devam ettiği için eserler farklılık gösterir. Mono baskıda kullanılan araç gereçler ve diğer teknik malzemeler baskının nasıl yapılacağına bağlı olarak tercih edilir. Boyanın türü, kâğıdın özelliği vb. işlenen konuya göre sanatçı tarafından belirlenebilir. Bu bakımdan mono baskıların deneysel bir yönü de vardır.

Monotip ise, esasen türünün **biridir** : mono, bir anlamına gelen Latince kelimedir. Tür, sınıf anlamına gelir. Bu nedenle, bir monotip, herhangi bir matris formuna sahip olmayan bir basılı görüntüdür. Bu teknikte cam, metal, mermer ya da düzgün bir yüzeye matbaa mürekkebi verilmesi ve kâğıt üzerine çizim yapılmasıyla elde edilir. Öte yandan, bir **mono baskının** bir tür temel matrisi vardır.

Bir **mono baskı** veya bir **monotip** yaratma süreci aynıdır, ancak tek tipler yaparken sanatçı temiz ve oyulmamış bir plaka üzerinde çalışır; Bununla birlikte, tek baskılarda, her baskıda sürekli olarak tekrarlanan bir görüntünün her zaman bir deseni veya parçası vardır. Sanatçılar doku eklemek için genellikle oyulmuş plakalar veya dantel, yapraklar, kumaş ve hatta lastik şablonlar gibi bir tür desen kullanırlar (<https://kimherringe.com.au/printmaking/monoprint-monotype/> e.t.25.03.2020).

Mono Baskının Tarihsel Gelişimi

Mono baskının tarihsel gelişiminde ilk örneklerin 1600 lü yıllarda görmekteyiz. Bu dönemden günümüze kadar birçok gelişme ve alternatif baskı uygulamaları baskı sanatlarına dahil edilmiştir.

Benedetto Castiglione (1609-1664) gravürleri çok kişiselleştirilmiş bir şekilde işleyen, ışığı ve gölgeyi ustaca yöneten bir başka eşsiz sanatçıdır. Rembrandt' ın baskılarını kopyalayarak, zengin karanlık alanlar elde etmek için mürekkebi nasıl kullanacağını öğrenmiştir. Görüntüleri doğrudan oyulmamış bir kalıba çizerek ve ardından benzersiz bir izlenim bırakarak yeni bir baskı resim süreci tasarlayan ilk sanatçı Benedetto Castiglione dir. Beyaz çizgiler çizmiş, parmaklarını, kilimleri ve fırçaları ile tonal alanlar oluşturmuştur. Baskı presini kullanarak plakayı basmıştır. **Benedetto Castiglione** yeni bir baskı resim süreci tasarlamış olsa da, tek bir baskı ile sınırlandırılması ve ayrıca bir baskı makinesinin ağır basıncına maruz kaldığında mürekkebin kazara kötü etkilerine, kontrol edilemeyen özelliklerine, çok fazla bağlı olduğu için popüler olamamıştır.

150 yıl sonra, **William Blake** (1757–1827) monotipleri denemeye başlamıştır. Medyayla çalışan en önemli sanatçılardan biridir. Nemli kâğıdı boyaya doğru bastırarak baskılarını aldığı bakır bir levha veya bir parça sunta üzerine boyadığı bilinmektedir. Daha sonra eserlerini elle mürekkep ve sulu boya ile rötuşlamıştır. Blake'in monotipler üretme yöntemini, bir sır olarak sakladığı bilinmektedir.

William Blake 'in döneminden sonra "*monotip*" olarak tanımladığımız baskı süreci neredeyse yok olmuştur. Deneysel baskıya olan ilgi ancak 1860'ların sonlarında genç empresyonistlerin yaratıcı mürekkep kullanımıyla yeniden canlanmıştır. Bu baskı deneyleri, siyah beyaz kontrastları ve olumlu ve olumsuz görüntülerin karşılıklı etkileşimi ile fotoğrafın ilk gelişmelerinden etkilenmiştir.

Hercules Seghers, 1589'dan 1638'e kadar yaşamış Hollandalı bir ressamdır. Seghers, manzara oluşturmak için farklı renkli mürekkepler ve boyalı kağıtlarla çizgi çalışmasını birleştiren, mono baskıya benzer bir süreci kullanan ilk tanınmış sanatçılardan biridir. Görüntülerinin baskıdan baskıya geniş bir yelpazede değiştiğini ilk keşfeden sanatçıdır.

1650'lerde Rembrandt , bazı istenmeyen parçaları silmek için plakalarını sık sık kuru nokta, çapak veya parlatma ile rötuşlamıştır. Ayrıca plakayı her seferinde farklı bir şekilde mürekkeplemiş ve silmiştir. Mürekkebin etrafında paçavra, parmak veya fırça ile hareket ettirerek baskılar yapmıştır.

Resim 1. Edgar Degas

Edgar Degas (1834-1917), Yılları arasında "basılı çizimler" adını verdiği, tonal silme uygulamalarını denemiştir. Arkadaşı Ludovic Lepic sayesinde baskılarda çok daha zengin tonlar üretmek için plakaları silmiştir. Degas, plakalarını çeşitli şekillerde çalışmıştır.

Renkleri silerek ve plakaya daha fazlasını ekleyerek, paçavra, parmaklar ve fırçalar kullanarak ve hatta renkleri geliştirmek için, pastel ile son rötuşlar ekleyerek birçok denemeler yapmıştır.

Her baskı kendi başına bir sanat eseri olmuştur. 1877'nin üçüncü Empresyonist sergisinde monotiplerini sergileyen birçok sanatçı, her şeyden önce bu sanat biçimine ilgi duymaya başlamıştır.

Camille Pissarro (1830-1903), geleneksel baskı resim yöntemlerini alışılmışın dışında yöntemlerle kullanan üretken bir baskı ustasıdır. Deneyler ve kazalar yoluyla bir dizi benzersiz izlenim yaratmıştır. Kusurlarını ışık ve doku efektleri ile avantaja çevirmiştir. Bu dönemde, baskı resim, kendiliğinden kullanımının bir sonucu olarak farklı bir statü kazanmıştır.

Resim2.Camille Pissarro Vacherie le soir,c. 1890 dokuma kağıt levha üzerine sıcak siyah monotip baskı

Paul Gauguin (1848-1903) bağımsız olarak kendi benzersiz tekniğini monotipi ile geliştirerek çalışmıştır. Gauguin'in metodu, bir kâğıt da mürekkep uygulamak, üzerine başka bir sayfa koymak ve yeni kâğıdın arkasına çizim yapmak olmuştur. Böylece mürekkebin doğrusal bir şekilde bir görüntü oluşturacak şekilde aktarılmasını sağlamıştır.

Bu yöntemi Paul Klee, (1879-1940) birkaç yıl sonra yaratıcı çizimlerinde denemiştir. On dokuzuncu yüzyılın sonlarında, birkaç sanatçı bu yöntemi yoğun bir şekilde kullanmıştır. Japon baskılarından etkilenen Maurice Prendergast (1859-1924), öğrencisi ve arkadaşı Esther Williams'a monotip yapma şeklini, kendisine talimat veren bir mektupta anlatmıştır:

Mektubunda bakırın üzerine yağlı boya parçalarını silerek beyazlatma işlemini anlatmıştır.

Fransız **Pierre Bonnard**(1867-1947), önceden mürekkeplenmiş ve boyanmış bir metal plaka üzerinde kağıda elle veya merdaneyle bastırılan yüzlerce zengin renkli monotip üretmiştir.

Pablo Picasso (1881-1973), **Chagall**, **Miro** ', **Dubuffet**, **Matisse** ve diğer birçok çağdaş sanatçı da yüzlerce istisnai monotip üretmişlerdir (<https://mgne.org/monotypedefined/e.t.04.05.2020>)

JELATİN PLAKA BASKILAR

Jelatin (Latince'de *gelatus* anlamına gelen), hayvan vücut kısımlarından alınan kolajenden elde edilen yarı saydam, renksiz, tatsız bir gıda maddesidir . Kuru olduğunda kırılmandır ve nemliyken yapışkan olur. Hidrolize girdikten sonra hidrolize kollajen, kollajen hidrolizat, jelatin hidrolizat, hidrolize jelatin ve kollajen peptidleri olarak da adlandırılabilir. Yaygın olarak gıda, ilaç, ilaç ve vitamin kapsülleri , fotoğraf filmleri ve kağıtları ile kozmetikte jelleştirici olarak kullanılır

(https://translate.googleusercontent.com/translate_c?depth=1&hl=tr&prev=search&pto=aue&rurl=translate.google.com&sl=en&sp=nmt4&u=https://en.m.wikipedia.org/ 12.08.2020)

Jelatin Baskılar, yeni bir keşif değildir. İlk olarak Hektograf olarak, 19 yy da kullanılan, jelatin, o dönemde çoğaltıcı olarak kullanılmıştır. Jellygraph olarak da adlandırılan, bir tavaya özel mürekkepler ile hazırlanmış bir orijinal görseli transfer etmek için kullanılan işlemdir. Jelatin, metal çerçeve üzerinde sıkı bir şekilde çekilmiş bir jelatin ped olarak da kullanılmıştır.

Resim3.19. Yüzyıl Hektograf Reklamı.

Teknoloji orijinal kullanımı azaltırken, son zamanlarda sanat dünyasında kullanılmak üzere yeniden canlanmıştır. Hektograf modernize edilmiş ve herkesin kullanması için pratik hale getirilmiştir (<https://en.m.wikipedia.org/wiki/Hectograph> e.t.05.03.2020).

Jelatin Plakalar aslında 1800'lerden kalma, özel mürekkeplerle hazırlanmış bir jelatinin, metal bir çerçeve üzerine sıkıca çekilmiş bir tepsiyeye veya bir kalıba aktarılmasını içeren bir baskı işlemidir. Artık kopya yapmak için çok daha uygun yöntemlere sahip olsak da, jelatin plaka bir kez daha popüler hale gelmiştir (<https://fromvictoryroad.com/2020/02/10/gel-plate-history-and-recipe/> e.t.20.09.2020).

Kalıcı jelatin baskı plakaları Avrupa da Gelli Arts tarafından satılmaktadır. Jel Plaka olarak da adlandırılmıştır.

Gelli Arts®'ın Kurucu Ortağı ve jel baskı plakası konseptinin yaratıcısı Joan Bess dir. 2010 yılından bu yana, Gelli plaka sanatında, mono baskı için çok sayıda ve çeşitli teknikler geliştirmiştir. Joan Bess, bu tekniklerin çoğunu içeren North Light Book Gelli Plate Printing' adlı da bir kitap yazmıştır.

Jelli plakalar jelatinden yapılır. Jel plaka dan yapılan baskılar monotip baskı tekniğine girmektedir. Uzun süre kullanılabilen plakalar jelatin ve gliserinden oluşur. El baskısı veya merdane basıncı ile kullanılabilir. Jel plaka baskıları, pressiz ve diğer ağır ekipmana sahip olmadan kullanılan, yumuşak, esnek plakalardır. Mürekkep yerine, mürekkep gibi akrilik boyalar kullanılabilir. Boya plakada, kurduğunda bile (ıslak mendillerle hemen çıkarır) temizleme kolaydır.

Plakaların markaları ve stilleri değişebilir. Jelatin plakalar her tür kâğıt, kumaş üzerine (pamuk veya bez gibi sıkı örgü) baskı yapmak için kullanılabilir. Açık gövdeli veya sıvı akrilikler ve hatta tekstil serigrafî mürekkepleri de dahil olmak üzere mürekkep boyalar uygulanabilir. (Yağ bazlı boyalar önerilmez zamanla plakanızı parçalayabilir.)

Jel plakalara dokunulduğunda biraz yapışkan olduğundan ve baskıyı kâğıt ve mürekkep gibi basit araçlarla çalışmasına izin verdiğinden, el izi alma eğilimindedir. Renk teorisini, malzemelerini, katmanlarını ve desenini keşfetmeye uygun, hızlı ve sezgisel bir baskı yöntemidir. Jel baskılar, maskeler, şablonlar ve marka oluşturma araçları gibi günlük ürünlerden yararlanarak kullanılabilir (<http://tigerlilypress.org/2018/06/gelli/> e.t.09.06.2020).

Jelatin plakalarla mono print yapmak çok kolaydır. Jelatin plakaların yumuşaklığı, tasarımlarda büyük ayrıntıları yakalamayı sağlamıştır. Jelatin plakalarla baskı söz konusu olduğunda, iki seçenek vardır. Plaka sanatçı tarafından yapılabilir veya satın alınabilir. Uzun bir

sürekli bir plaka kullanmak isteniyorsa, plaka sanatçı tarafından yapılmalıdır. Tarifin içine gliserin eklenmesi zorunludur. Gliserin plakanın ömrünü uzatmaktadır.

Hazır bir plaka satın almayı tercih edenler, Gelli Arts , jelatin ile aynı hassas yüzeye sahip, bozulamaz bir baskı plakası üretmiştir ; stüdyoda oda sıcaklığında saklanabilecek bir plakadır; her zaman baskıya hazırdır. Toksik olmayan malzemelerden yapılmış bir plakadır.

Ticari Jelatin Plakalar

Ticari olarak üretilen jelatin plakalar berrak ve yumuşaktır. Çalışmak için hassas bir yüzeydir, yumuşaktır. Üzerine yerleştirilen herhangi bir öğenin detaylarının çoğunu net olarak sabitler. Plaka el ile tutulduğunda akışkandır. Yüzey oldukça sağlam olsa da, yine de oldukça hassas olduğunu unutmamak gerekir. Ticari jel plakalarla çalışmak çok kolay ve rahattır. Maliyeti yüksektir. Avrupa’da satışı mevcuttur. Büyüklüğüne bağlı olarak AU \$ 30- \$ 85 + arasında değişebilir. Hazır plakalar uzun süre dayanmaktadır. Kendi jelatin plakalarınızı yapmak, kendi büyük plakalarınızı oluşturabileceğiniz veya bir tane büyütebileceğiniz ve daha küçük plakalar halinde kesebileceğiniz anlamına gelir. Karışımı herhangi bir düz tabanlı tepsiye, tabağa veya kâseye dökebilirsiniz; her türlü şekil ve boyutta plakalar oluşturmak mümkündür. En ideali, yaklaşık 8-10 mm kalınlığında olandır.

Jelatin Plaka Hazırlama Tarifi

Malzemeler

375 ml gliserin- Şişelerin 1 ve 3/4'ünü kullanarak

1/2 su bardağı soğuk su

115 gram toz jelatin –

1 ve 1/2 bardak hızla kaynar su

Mutfak eşyaları

Büyük karıştırma kabı

Kauçuk spatula

Ölçüm kabı

22cmx 33cm tepsi. Plaka için yaklaşık 1 cm kalınlığında jelatin karışımı elde ettiğiniz sürece herhangi bir şekil tepsi veya tabağı kullanabilirsiniz.

Su terazisi- tepsinin düz olup olmadığını kontrol etmek için

Tepsiyi hizalamak için karton şeritler (gerekirse)

Yüzey kabarcıklarını gidermek için gazete şeritleri

Jelatin Plaka Yapma Aşaması

Başlamadan önce tüm malzemeleri ve eşyaları hazırlanmalıdır. Başladıktan sonra jelatin oldukça hızlı tepki verir. Bu nedenle ne kadar hızlı hazırlanırsa süreç o kadar kolay olur. Tezgâhtaki tepsiyi hizalamak için su terazinizi ve karton şeritler kullanılmalıdır. Karışım hazırlanırken tepsiyi bırakmak için güvenli bir yer olduğundan emin olunmalıdır (yaklaşık 1-2 saat). Bir kaba 1/2 su bardağı soğuk su konulur. Gliserinin yarısı suya dökülür. Bu tarif için 1 ve 3/4 şişe kullanarak 2x 200ml şişe gliserin satın alınabilir. Bu yüzden ilk aşamadaki tüm şişeleri bu aşamada kâseye dökmek gerekir. Spatula kullanarak karıştırılır. Yavaş hareket edilmelidir. Bu, karışımda kabarcık oluşturmamak önemlidir. İyice karıştırıldıktan sonra, tüm jelatin tozu + su + gliserin birleştirilir. Spatula yı kullanarak, jelatinin tüm topak kümelerini çıkarmak için karışımı karıştırmak ve ezmek gerekir. Kabarcıkların eklenmesini azaltmak için yavaş karıştırma yapılmalıdır. Tüm topakları çıkardıktan sonra, hızla kaynar su eklenir. Jelatin kristalleri çözünene kadar karıştırmaya devam edilir. Tüm jelatin kristalleri çözüldükten sonra, kalan 175ml gliseri de eklenir. Tüm malzemeler iyice karıştırılmalıdır. Tüm bileşenler karıştırıldıktan sonra, sıvı tepsiye dökülür. Dökülen karışımınızın yüzeyinde kabarcıklar oluşur. Birkaç tane olabilir, ya da daha çok olabilir. Jelatin karışımınızın yüzeyinden

kabarcıklar çıkarmak için gazete şeritlerini kullanılabilir. Bir gazete şeridi jelatin karışımının yüzeyine boyunca yavaşça sürüklenir. Tepsiyi tezgâh üstüne yerleştirecek şekilde bırakılır. Karışım, sertleşmeye kadar tepsi hareket ettirilmemelidir. 1-2 saat içinde oda sıcaklığında tepsi buzdolabına konmaya hazır hale gelir. On iki saat buzdolabında bekletilmelidir. Plaka tepside biraz küçülür. Tepsiden çıkarılması kolaylaşır. Jelatin plaka, tepsiden çıkarılabilir. Kullanıma hazırdır. Kullanılmadığında jelatin plaka, iki asetat veya sert / sert plastik levha arasına yerleştirilmelidir. Bu, plakanın yüzeyini koruyacaktır. Jelatin Plaka, kullanmaya başlanabilir.

Jelatin Plakaların Muhafaza Edilmesi

Plakanın buzdolabında saklanması gerekmez. Buzdolabında uzun süre beklemesi durumunda, plaka büzölmeye devam eder. İki sayfa asetat / plastik arasında muhafaza edilmelidir. Plaka muhafaza edilirken, plaka ile plastik kaplama arasında yabancı bir madde olmamalıdır (<https://kimherringe.com.au/printmaking/gelatin-plate-printmaking-recipe/> e.t.12.06.2020).

Resim4.Jelatin Plakaların Muhafaza Edilmesi

Jelatin Plakaların Bakımı

Plaka, kullanılmadığında buzdolabında kısa süreli saklanabilir. Baskı aşamasından önce, bir saat otuz dakika buzdolabında bekletilirse, baskı kalitesi daha iyi olacaktır. Plaka buzdolabında birkaç hafta saklanacak ise, mutlaka örtülmelidir. Aksi takdirde kurur. Plaka biraz kurursa (ancak tamamen değil) veya çatırsa / yırtılırsa birkaç parçaya ayrılarak eriyene kadar başka bir kaptaki mikrodalga fırında eritilir. Tekrar tepsiye dökülerek yeni bir plaka yapılır (<https://fromvictoryroad.com/> 2002 e.t.12.06.2020).

Jelatin Plakalarda Boya Kullanımı

Jelatin Baskılarda akrilik boya tercih edilir. Bunun nedeni plakanın kolayca temizlenmesidir. İstenmedikçe plakanın baskılar arasında temizlenmesi gerekli değildir. Çünkü, boya kalıntısı değişik form ve dokulara katkıda bulunabilir. Baskı bittikten sonra plaka mutlaka temizlenmelidir. Tüm boya kalıntılarının temizlenmesi önerilir. Plaka üzerine baskı yaparken (lastik damga mürekkepleri, sprey mürekkepleri ve matbaa boyları gibi) boyaların kullanılması uygun değildir. Çünkü jelatin, bu boyları emecek ve kalıcı olarak lekelenektir. Ancak, lekeler baskı performansını etkilemez. Birçok boya ve mürekkep baskı ile uyumludur. Bunlar suda çözünür baskı yapım mürekkepleridir. Örneğin kumaş boyları. Yıkabilir ve kalıcı işaretleyiciler de kullanılabilir. Kalıcı işaretleyicileri kullanırken, mürekkep daha çabuk kurur, böylece baskıyı çekmek için hızlıca hareket etmek

gerekir. Su bazlı mürekkeplerle daha uzun süreli baskılar yapılır. Çünkü, boyaların ıslak kalma süreleri daha uzundur (<https://daisyyellowart.com/vividlife/gelatin-printing> e.t.12.01.2020).

Jelatin Plakalarda Kâğıt Kullanımı

Jelatin plaka baskıları yapmak için her türlü kâğıt kullanılabilir. Geri, dönüşüm için ayrılan kâğıtlarla bile baskı yapılır. Önemsiz postalar, gazeteler, çocukların okuldan eve getirdiği kâğıtlar kullanılabilir. Eski kitap sayfaları ve dergileri de baskılarda iyi sonuç vermiştir. Ayrıca, kumaş artıkları kullanılmaktadır. Kumaş genellikle karışık tasarımlarda, doku eklemek için kullanılabilir. İnce kâğıtların kırışması ve yırtılması daha olasıdır. Fakat ince kâğıtlarda düzgün dokular ve efektler elde edilmiştir. Parlak kuşe kâğıtları ve fotoğraf kâğıtları jelatin baskı da kullanılmaz.

Jelatin Plakaların Temizlenmesi

Akrilik boyalar yumuşak sabun ve su ile plakadan kolayca temizlenebilir. Bir kâğıt havlu ile jelatin baskı plakası kurulur. Jelatin, el dezenfektanları (Purell, vb.) plaka üzerindeki boya kalıntılarını gidermek için kullanılabilir. Sadece plakaya sürterek ve bir kâğıt havluyla da silinir. Bebek mendil ürünleri ayrıca jelatin baskı plakasını temizlemek için de kullanılabilir. Bazı boya pigmentleri jelatin plakasını lekeleyebilir veya rengini değiştirebilir. Lekeler genellikle yağlı boyalar için önerilen temizleme talimatlarına uyularak giderilebilir.

Jelatin Plaka Baskı Aşamasında Alınması Gereken Önlemler

Jelatin baskı plakası son derece hassas bir yüzeye sahiptir. Üzerine oturduğu veya kapladığı herhangi bir dokunun izini çıkaracaktır. Jelatin baskı plakaları, plastik sargı veya mumlu kâğıt ile örtülmemelidir. Ayrıca, jelatin plaka bu malzemelerin üzerine konulmamalıdır. Bu sargılar, jelatin baskı plakasına kırışarak dokularının izini basacaktır. Jelatin, mineral yağ içeren benzersiz bir plastikten yapılmıştır. Emici bir yüzeyde otururken az miktarda zararsız mineral yağı süzecektir. Bu nedenden dolayı, jelatin baskı plakası, bir fırın tepsi veya cam parçası gibi pürüzsüz, düz, gözeneksiz bir bariyere yerleştirilerek çalışma yüzeyi korunmalıdır. Jelatin baskı plakasını doğrudan ahşap bir masaya yerleştirilmez. Sıcak ortamlara maruz kaldığında az miktarda zararsız mineral yağını çıkarabilir. Bu normaldir. Silindiğinde yazdırma performansını etkilemez. Açık alevden ve diğer ısı kaynaklarından uzak tutulmalıdır. Parlak fotoğraf kâğıdı dahil parlak kâğıt kullanılmaz. Jelatin plakanın yüzeyine yapışabilir ve hasar verebilir.

Jelatin plaka kullanıldıkça, cam görünümlü kaplamasını kaybetmesi ve mat ve bulutlu hale gelmesi normaldir. Bu, performansını etkilemez. Jelatin plakalarda lateks yoktur ve herhangi bir hayvansal ürün içermez (<https://www.gelliarts.com/> e.t.03.03.2020).

Jelatin Plakaların Üzerine Tasarımlar Yapmak

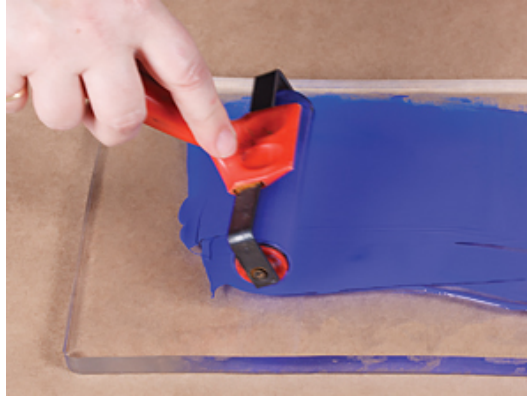
Jelatin plakanın üzerine, ilginç görüntüler oluşturmak için rölyef kâğıtlar, plastik ızgaralar, köpük pullar, şablonlar, yapraklar kullanılabilir. Boya fırçaları, pamuk uçlu çubuklar veya yumuşak kauçuk uçlu aletler gibi yumuşak uçlu aletler, taraklar, plastik çatal ve bıçaklar, şerit ve dantel, ip ve sicim, buruşuk balmumu kâğıdı veya doku kâğıdı, düğmeler ve pullar kullanılabilir.

Kurşun kalem veya kürdan gibi sivri uçlu aletler kullanılmaz. Çünkü jel plaka yüzeyini çizebilir ve kalıcı izler bırakabilir (<https://harborview-arts.com/how-to-gelatin-printing/> e.t.22.06.2020).

Resim5. Jel Plakaya akrilik boya uygulanır.

Boyayı kauçuk bir silindire yuvarlayarak jel plakaya akrilik boya verilir. Ekstra varyasyonlar eklemek için parmaklarla başka renkler veya boya lekeleri eklenebilir. Jelatin plakaya birden fazla renk uygulanabilir. Boyanın oldukça düz olmasını ve topaklı ve kalın olmaması gerekir.

Resim6. Boyayı plakayla eşit bir şekilde örtmek için, sert bir rulo kullanmak gerekir.

Resim7. Boyada izler bırakmak için pamuklu çubuklar, boya fırçaları veya yumuşak kauçuk uçlu aletler / pullar gibi yumuşak uçlu aletler kullanılabilir.

Baskı plakasına objeler koymak, objeleri maskelemek iyi sonuçlar verir. Örneğin: ip, iplik, nakış ipi, dallar, yapraklar, minik çiçekler, şablonlar vb. Maskelediğiniz [kapladığınız] alanlar kâğıda net olarak kâğıda geçecektir.

Resim8.Kâğıdın üstüne sıkıca aşağı doğru bastırılır.

Resim9. Jelatin Plakadan baskıyı çıkarmak için kâğıt kaldırılır. Baskılar arasında plakayı temizlemeye gerek yoktur.

Farklı Gereçler Kullanarak Yapılan Jelatin Plaka Baskı

Resim10.Sert bir rulo kullanarak akrilik boya uygulanır.

Resim11.Plastik ızgaralar, kabarcık sargısı, ip veya yapraklar gibi nesnelere form ve doku yapmak için, plakaya yerleştirilir. Bazı alanları engelleyerek şablonlar oluşturulabilir.

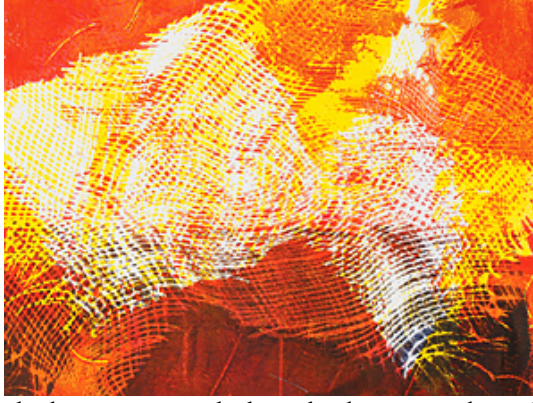
Resim12. Baskı kaldırılırken kâğıdın arkasına daha fazla baskı uygulamak için temiz bir sert rulo kullanabilir. Baskı ortaya çıkarmak için kâğıdın soyulmaması için, baskınının kuruması beklenir.

Resim13.Jel Plakaya ikinci bir renk boya uygulanır. Yumuşak araçlarla daha fazla şablon yerleştirilebilir. Daha fazla doku ortaya çıkacaktır.

Resim14.Plakaya yerleştirdiğiniz küçük kâğıt veya iplik veya yaprak parçaları çıkarılır. Görüntüyü yakalamak için başka bir kâğıt kullanılır. Bu baskı ilk baskının tam tersidir.

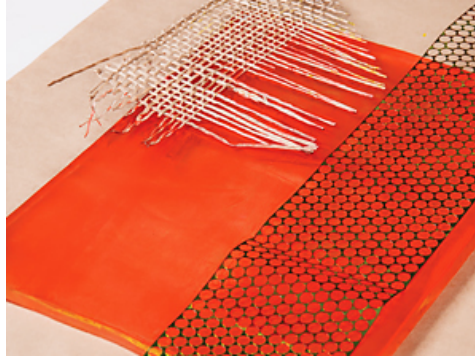

Resim15. Baskıdan memnun kalana kadar aşamalar tekrarlanabilir.

Şablon Kullanılarak Yapılan Jelatin Plaka Baskı

Resim16. Sert bir rulo kullanarak akrilik linol boyası uygulanır.

Resim17. Plastik ızgaralar, kabarcık sargısı, ip veya yapraklar gibi nesnelere doku yapmak için plakaya yerleştirilir.

Resim18. Plakanın üst kısmına bir parça kumaş konularak, temiz sert rulo kullanılmıştır.

Sulu görünümlü detay elde etmek için arkadan kuru bir silindirle çalışılmalıdır. Boya ıslak kalacaktır. Böylece yeni bir kâğıt parçasıyla başka bir baskı alabilir veya aynı kâğıt tekrar kullanılabilir.

Resim19. Jelatin baskı ortaya çıkarmak için kumaş kaldırılır. Baskının kurumması beklenir.

Resim 20. Maskeleye İşlemi

Jelatin plakaya başka bir boya eklenir. Daha fazla şablon (maskeleye bandı gibi) Yumuşak araçlarla daha fazla özgün tasarım oluşturacaktır.

Resim21. Baskıyı ortaya çıkarmak için kumaşın soyulması

Renkleri, değiştirmek istendiğinde, plaka sabun ve su ile nazikçe temizlenir. Merdane kurutulur. Bu, boyanın birikmesini önler. Jel plaka yüzeyine su eklenmemelidir. (<https://gamblincolors.com/monotype-printmaking/e.t.14.02.2020>)

Jelatin Plakalarla Deneysel Baskı Uygulamaları

Jelatin Plakalarla, temel süreç hakkında bilgi sahibi olduğunda, şu teknikler denenebilir: Kolaj baskı ve katmanlı baskı tek bir kâğıt parçası üzerine birden çok baskı

yaparak veya birçok farklı baskıyı tek bir kompozisyonda düzenleyerek bir kolaj oluşturulur. Veya üst baskı yaparak katmanlı bir görüntü oluşturulur.

Pozitif üzerinde negatif, negatif üzerinde pozitif, negatif görüntüleri pozitif görüntülerin üzerine basılabilir. Bunun tersi de uygulanabilir. Baskı nesnesine mürekkep verme işlemi, jelatin plakaya bastırmadan önce bir nesneye parmak uçlarınızla az miktarda mürekkep uygulayarak yapılır.

Farklı kâğıt türleri, mürekkebi farklı şekilde emer ve tekniği farklı şekilde yansıtır. Farklı mürekkepler, farklı marka ve türlerde baskı mürekkepleri, değişik etkiler verir. Akrilik boya özellikle küçük çocuklar için çok uygundur. Tüm renklendiricilerin suda çözünür olduğundan emin olunmalıdır.

Geleneksel mono baskı gibi yüzeye boya fırçası ile mürekkep uygulanabilir. Plaka dokusu, jelatinin kendisini kullanımla birlikte desenler geliştirir. Plakayı kesme, oluk açma ve yeniden biçimlendirme ile denemeler yapılabilir.

Alternatif ortamlar, Jelatin baskı teknikleri kumaş, boyalı yüzeyler, ahşap, kâğıt vb. yüzeylerin üzerine kullanılır (<https://harborview-arts.com/how-to-gelatin-printing/e.t.25.04.2020>).

Resim22. Jelatin Plakalarla Deneysel Baskı Uygulamaları

SONUÇ

Jelatin baskı, planografik bir süreçtir. Düz bir yüzeyden baskı yapmak demektir. Ahşap blok, gravür ve litografi gibi geleneksel yöntemlere benzer, çünkü görüntü bir baskı plakasında geliştirilir. Bakır, taş veya ahşap yerine, jelatinden yapılmış bir plaka kullanılır. Sanatçıya, büyük bir özgürlük verir. Kullandığı materyal ile görüntü oluşturmaya katkıda bulunan, güzel, basit, toksik olmayan bir baskı yöntemidir. Her ortamda kolaylıkla yapılabilen jelatin baskılar, tasarım aşamasında sanatçıya farklı tasarımlar yapmak için geniş bir yelpaze sunar. Boya fırçaları, pamuk uçlu çubuklar veya yumuşak kauçuk uçlu aletler gibi yumuşak uçlu aletler, taraklar, plastik çatal ve bıçaklar, şerit ve dantel, ip ve sicim, buruşuk balmumu kâğıdı veya doku kâğıdı, düğmeler ve pullar bunlardan bazılarıdır.

Jelatin Plaka Baskıları jelatin gibi görünür ve hissedilir. Oda sıcaklığında dayanıklı, tekrar kullanılabilir ve saklanır. Temizlemesi kolaydır. Her zaman baskıya hazırdır. Bir Jelatin Plaka üzerine monotip baskı yapmak basit ve eğlencelidir.

Jelatin Baskı Plakalarında akrilik boyalar ve kumaş boyaları kullanmak en iyisidir. Akrilik boyalar ve suda çözünür. Akrilik Baskı mürekkepleri Jelatin Baskı Plakası ile güvenle kullanılabilir. Matbaa mürekkepleri plakayı lekeleyebileceğinden önerilmez. Jelatin plaka

baskılarda arasında temizlemek gerekmez, ancak bitirdikten sonra boya kalıntılarını gidermek için yumuşak bir sabun ve su kullanarak temizlenmelidir. Plaka, saklamak için iki asetat kullanılabilir. Jelatin Baskı Plakaların yüzeyi çok hassastır. Bu yüzden pürüzlü bir yüzeye oturtmamaya, plakayı çok sıkıştırmamaya dikkat edilmelidir. Baskı sırasında plakayı cam parçası gibi gözeneksiz bir bariyerin üzerine yerleştirmek en iyisidir. Birçok deneysel tekniklerde açık olan jelatin plaka baskılar, her sanatçının her ortamda uygulayabileceği disipline sahiptir. Yaratıcılıkta sınır tanımayan, tamamen zararsız malzemeler kullanarak yapılıyor olması, bu alanda çalışmak isteyen her yaştaki sanatçıya verilmiş bir özgürlüktür. Jelatin Plaka Baskılar, Özgün Baskı Sanatının gelişmesi ve yaygınlaşmasında önemli bir yer tutmaktadır.

KAYNAKÇA

İnternet Kaynakçası:

- (<https://kimherringe.com.au/printmaking/monoprint-monotype/> e.t.25.03.2020).
(<https://mgne.org/monotypedefined/> e.t.04.05.2020).
(https://translate.googleusercontent.com/translate_c?depth=1&hl=tr&prev=search&pto=ae&rurl=translate.google.com&sl=en&sp=nmt4&u=https://en.m.wikipedia.org/ e.t.12.08.2020).
(<https://en.m.wikipedia.org/wiki/Hectograph> e.t.05.03.2020).
(<https://fromvictoryroad.com/2020/02/10/gel-plate-history-and-recipe/> e.t.20.09.2020).
(<http://tigerlilypress.org/2018/06/gelli/> e.t.09.06.2020).
(<https://kimherringe.com.au/printmaking/gelatin-plate-printmaking-recipe/> e.t.12.06.2020)
(<https://fromvictoryroad.com/> 2002 e.t.12.06.2020).
(<https://daisyyellowart.com/vividlife/gelatin-printing> e.t.12.01.2020)
(<https://harborview-arts.com/how-to-gelatin-printing/> e.t.22.06.2020)
(<https://www.gelliarts.com/> e.t.03.03.2020)
(<https://gamblincolors.com/monotype-printmaking/>e.t. 14.02.2020)

Resimler Kaynakçası:

- Resim:1 (www.artandantiquesmag.com e.t.04.05.2020).
Resim:2 (<https://mgne.org/monotypedefined/> e.t.04.05.2020).
Resim:3 (<https://en.m.wikipedia.org/wiki/Hectograph> e.t.05.03.2020).
Resim:4 (<https://kimherringe.com.au/printmaking/gelatin-plate-printmaking-recipe/> e.t.12.06.2020) Resim:5 (<https://gamblincolors.com/monotype-printmaking/>e.t. 14.02.2020) Resim:6(<https://gamblincolors.com/monotype-printmaking/>e.t. 14.02.2020) Resim:7(<https://gamblincolors.com/monotype-printmaking/>e.t. 14.02.2020) Resim:8(<https://gamblincolors.com/monotype-printmaking/>e.t. 14.02.2020) Resim:9(<https://gamblincolors.com/monotype-printmaking/>e.t. 14.02.2020) Resim:10
(<https://www.gelliarts.com/> e.t.03.03.2020).
Resim:11(<https://www.gelliarts.com/> e.t.03.03.2020).
Resim:12(<https://www.gelliarts.com/> e.t.03.03.2020)
Resim:13(<https://www.gelliarts.com/> e.t.03.03.2020)
Resim:14(<https://www.gelliarts.com/> e.t.03.03.2020)
Resim:15(<https://harborview-arts.com/how-to-gelatin-printing/> e.t.22.06.2020)
Resim:16(<https://harborview-arts.com/how-to-gelatin-printing/> e.t.22.06.2020)
Resim:17(<https://harborview-arts.com/how-to-gelatin-printing/> e.t.22.06.2020)
Resim:18(<https://harborview-arts.com/how-to-gelatin-printing/> e.t.22.06.2020)
Resim:19(<https://harborview-arts.com/how-to-gelatin-printing/> e.t.22.06.2020)
Resim:20(<https://harborview-arts.com/how-to-gelatin-printing/> e.t.22.06.2020)

Resim:21(<https://harborview-arts.com/how-to-gelatin-printing/> e.t.22.06.2020)

Resim:22(<https://harborview-arts.com/how-to-gelatin-printing/> e.t.22.06.2020)